

PUCIĆEVA “SLAVJANSKA ANTOLOGIA” IZ RUKOPISAH DUBROVAČKIH PJESNIKAH - PRVA TISKANA ZBIRKA STARIJEG DUBROVAČKOG PJESNIŠTVA

Godine 1844. grof Medo Pucić u Beču objavljuje *Slavjansku antologiju iz rukopisah dubrovačkih pjesnikah* koju posvećuje vojvodi Karlu Ludoviku Burbonskom (od 1846. do 1848. bio je komornik na njegovom dvoru). Pri sastavljanju *Slavjanske antologije*, čijim se izdavanjem uključio u krug Gajevih iliraca, Pucić se koristio vlastitom bogatom zbirkom rukopisa i sačinio izbor od jedanaestorice, po njegovom mišljenju, najboljih starih dubrovačkih pjesnika “zlatnog doba“ (15. i 16. stoljeća).

U antologiju koja je prva tiskana, a druga po redu zbirka starijeg dubrovačkog pjesništva nakon *Zbornika Nikše Ranjine*, uvrstio je pjesme Džore Držića, Mavra Vetranovića, Nikole Dimitrovića, Andrije Čubranovića, Marina Držića, Nikole Nalješkovića, Dinka Ranjine, Saba Bobaljevića Mišetića, Miha Bunića Babulinovića, Frana Lukarevića Burina i Dominka Zlatarića.

Svojim izborom Pucić je želio posvjedočiti nekadašnju slavu Dubrovnička i upozoriti na sumornu stvarnost i na nedovoljnu brigu za narodno stvaralaštvo i vrijedne rukopise stare dubrovačke književnosti, a istovremeno pokazati vrsnoću i bogatstvo odabranog pjesništva u formi i u sadržaju.

Ključne riječi: Slavjanska antologia, Zbornik Nikše Ranjine, starije dubrovačko pjesništvo, Medo Pucić, dubrovačko 19. stoljeće, rukopisna zbirka, Džore Držić

Orsat Pozza, dubrovački vlastelin i preporoditelj koji je sam kroatizirao svoje ime u Medo Pucić, jedan je od najistaknutijih predstavnika književnog i kulturnog života u Dubrovniku sredinom 19. stoljeća. Nakon dugog razdoblja samostalnosti Dubrovačke Republike u Dubrovniku je nastupilo vrijeme malodušnosti i oplakivanja izgubljene slobode, književni život zamire, predstavnici društvenog sloja kojemu je pripadao Medo Pucić i njegova braća teško se privikavaju na novonastale prilike. Ipak i u takvim okolnostima u Dubrovniku postoji krug intelektualaca, književnika i kulturnih djelatnika koji nastoje svo-

¹ kbakija@unidu.hr, katja.bakija@gmail.com

jim djelovanjem održati kontinuitet dubrovačke književnosti i obraniti mjesto koje je Dubrovnik imao u povijesti hrvatske kulture (hrvatska Atena). Tom krugu pripadali su Medov brat Niko Veliki Pucić, Ivan August Kaznačić, svećenici Antun Pasko Kazali, Mato Vodopić i Petar Franasović²

Orsat Medo Pucić bio je jedan od najaktivnijih predstavnika spomenute generacije (ZORE 1902: 528), a njegova je djelatnost bila iznimno bogata i raznorodna, bio je pjesnik, sakupljač narodnih pjesama, antologičar, publicist i političar. Svojim djelovanjem, uz svog brata Nika Velikog, značajno je obogaćivao književni i kulturni život Dubrovnik u tmurnom razdoblju austrijskog apsolutizma pa je kroničar dubrovačkog života 19. stoljeća Josip Bersa zapisao kako je s njima otišao "onaj Dubrovnik u kojem su književnost i svako drugo pregalaštvo imali svoju klasičnu podlogu i u kojemu je politički ideal bio izgrađivan velikodušnim pristajanjem pojedinaca na stvaranje jedne velike cjeline" (BERSA 2002: 228).

Godine 1844. Pucić u Beču objavljuje *Slavjansku antologiju iz rukopisah dubrovačkih pjesnikah*, a posvećuje je vojvodi Karlu Ludoviku Burbonskom, (od 1846. do 1848. bio je komornik na njegovom dvoru). Antologija je naslovljena *Rukopisi Dubrovački XV. i XVI. Vjeka*. Potom slijedi posveta „kraljevskom visočestvu Karolu Ludoviku Burbonoviću mladencu od španie vojvodi od luke itd.itd.. „. U svojoj posveti Pucić ga naziva „plemenitim ljubiteljem slavjanskog jezika i knjižestva“, a svoju antologiju predstavlja kao „slavni spomenik dubrovačkog prošastja“. U posveti se potpisuje kao Sakupitelj, u Predgovoru iznosi motive koji su ga potakli na tiskanje antologije i daje sliku dubrovačkog književnog života, a također piše i o jeziku te se potpisuje kao „knez Orsat Pocić“ uz datum „U Beču 28 ožujka 1844“. Iste godine izlazi u Zagrebu *Osman* s dopunama Ivana Mažuranića što je bio vrhunac nacionalne osviještenosti u povezivanju hrvatskog sjevera i juga, a koja se očituje na platnu slikara Vlaha Bukovca na svečanom zastoru Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Bukovčevo platno likovni je prikaz adoracije Dubrovnik, a upravo je grandiozno djelo dubrovačkog baroknog pjesnika Ivana Gundulića bilo temelj dubrovačke orijentacije zagrebačkih preporoditelja. Zagreb je tada "postao novo kulturno središte koje je baštinilo drevnu umjetničku i političku slavu Dubrovačke Republike" (BANAC 1992: 14-15).

Svojim izborom, jedanaestorice po njegovom mišljenju najboljih dubrovačkih renesansnih pjesnika, Pucić je želio svjedočiti nekadašnju slavu Dubrovnik i upozoriti na sumornu stvarnost vremena u kojem nastaje antologija. U sastavljanju antologije služio se svojom bogatom zbirkom rukopisa "kako bi oteo zaboravu pjesničko blago dotle zatrpáno u rukopisima dubrovačkim"

² Ta generacijska bliskost očituje se u njihovim godinama rođenja koje slijede jedna za drugom -Kazali je rođen 1815., Vodopić 1816., Kaznačić 1817., Ban 1818., Franasović 1819., Niko Pucić 1820. i Medo Pucić 1821.

i sačinio izbor u koji je uvrstio pjesme Džore Držića, Mavra Vetranovića, Nikole Dimitrovića, Andrije Čubranovića, Marina Držića, Nikole Nalješkovića, Dinka Ranjine, Saba Bobaljevića Mišetića, Miha Bunića Babulinovića, Frana Lukarevića Burina i Dominka Zlatarića. Ova Pucićeve antologija dubrovačkih pjesnika “zlatnog doba“ prva je tiskana, a druga po redu zbirka starijeg dubrovačkog pjesništva nakon *Zbornika Nikše Ranjine*³.

Nakon posvete kao proslav *Antologii* slijede stihovi Dominka Zlatarića „...naučih sred slavne dubrave, /U kojoj rodjen bih što je put do slave.“ Autog ovoga izbora u Predgovoru objašnjava svoju nakanu i načelo sastavljanja antologije, a sazeo je mjesto, ulogu i značaj Dubrovnika u slavenskoj književnosti i kulturi, a na koncu svoga proslava jasno je naznačio i njezin cilj:

„Meni Bog i sreća daje imat jednu dosta bogatu sbirku, iz koje kako u vjenac sabrah ovde najmirisnie cvjetje, ter ga prikazujem cjelomu Slavjanstvu kako čudo u svojijeh njedrah skroveno, a Dubrovniku kako neporušivi spomenik njegdašnje njegove slave i najglasnii prikor sadašnje ništote.“ (POČIĆ (PUCIĆ) 1844: 4). Riječi kojima Pucić zaključuje Predgovor svoga pjesničkog vijenca ukazuju i na njegovu svijest o aktualnoj situaciji u Dubrovniku, na razumijevanje prilika u kojima se nekad slavni grad našao promjenom šireg društvenopolitičkog konteksta na što nas upućuje završna sintagma navedenog citata „sadašnje ništote“. Upozorio i na nedovoljnu brigu za narodno stvaralaštvo i vrijedne rukopise stare dubrovačke književnosti:

“Kako Dubrovčane nije nukalo ni slavoljublje, jer tomu mala država zadovoljit ne mogaše, ni želja bogatstva, jer tadar još pjesništvo ne biaše tãrgovina, nego samo pisahu za pogodit unutãrnoj onoj potrebi izobraženih ljudih: izazivanje vlastitih ćutjenjah i ganutjah, tako malo ne sva njihova proizvedenja leže na veliku škodu narodnoga književstva u rukopisah, ili u starih knjigah zabačena i nepoznata.” (POČIĆ (PUCIĆ) 1844: 3). Istaknuo je ulogu pjesništva u “izobraženju puka” i afirmaciji pisanja na narodnom jeziku jer “u tome napredku pjesništvo, kakonoti ono, što najplemenitija ćutjenstva naznačuje, bez dvojbe najveću je pomoć podalo, i skupa s izobraženjem naroda činilo je, da i izobraženje jezika napredovat bude.” (POČIĆ (PUCIĆ) 1844: 1). Iščitava se u Predgovoru i odnos prema književnom stvaralaštvu u širem slavenskom kontekstu gdje je “toliko dugo svudar trajalo, dokle se nije počelo misliti, da veće valja mudra pamet, negoli snažna ruka, i da veća je cijena nau-

³ Zbornik Nikše Ranjine ili *Ranjinin zbornik*, ponekad nazivan i *Dubrovački kanconijer*, najstarija je antologija hrvatske svjetovne (ljubavne) lirike. Sastavljač zbornika je dubrovački plemić Nikša Ranjina (Dubrovnik, 1494. – Dubrovnik, 1582.). Ranjina je pjesme počeo skupljati i zapisivati još u djetinjstvu, a ne zna se kada je prepisivanje završio. Rukopis je imao dva dijela i sadržavao je oko 820 pjesama (neki od prepoznatih autora su Šiško Menetić, Đore Držić, Mavro Vetranović). U književnopovijesnom smislu *Zbornik* predstavlja sintezu raznih i raznorodnih književnih utjecaja i poticaja, od trubadursko-viteških, talijanskih srednjovjekovnih pa do Petrarce i raznih varijanti petrarkizma.

kam, negoli oružju. Kod nas Ilirah, žalibože, ta sveta načela samo sadašnjem vjekom počela su bit slēdena, samo na današnji dan objavila se je sviem potreba narodnoga prosvjetjenja, i na svieh stranah počelo se k tome cilju skladno i složno truditi.” (POČIĆ (PUCIĆ) 1844: 1-2). Pucić je u Predgovoru istaknuo ulogu Dubrovnika kao cvijeta narodne književnosti što je bio i naslov almanaha koji je sa svojim sugrađanima, istomišljenicima i prijateljima pokrenuo, a bio je to prvi književni časopis na hrvatskom jeziku u Dubrovniku.⁴

U svom Predgovoru Pucić ističe značaj i ulogu Dubrovnika u hrvatskoj i slavenskoj prošlosti, status samostalne Republike i jedine slobodne oaze, prostora koji je bio otvoren svim utjecajima, ali je ipak zadržao svoju slobodu kroz stoljeća, svoj slavenski, hrvatski karakter, jezik i običaje. “Jedan grad koi samom mudrostju svojih vladateljah u pàrkos turskoj sili, i mletačkom lukavstvu, malahan i slab kroz sve stolēlje slobodu svoju sahrani, skut svoj razaspe sviem živiljem izobraženja i prosvjetjenstva, tako da plod što skupi, malo da svieh ostalih ne nadilazi. Jedini, ja mislim primjer u dogodovštini svijeta, Dubrovnik, sa sviem da biaše za cjelo od svoje bratje odcjepljen, i dobivaše iz tudjih zemaljah sve svoje prosvjetjenstvo; od toga ne primi, nego samo ono, što se je s narodniem svojim običajima moglo slagati...”. (POČIĆ (PUCIĆ) 1844: 2).

U Dubrovniku se njegovalo pjesništvo koje se nije svodilo samo na dokonu zabavu nego je bilo rezultat narodne tradicije i klasičnih i europskih umjetničkih poticaja i upravo su, prema Puciću, dubrovački pjesnici svome gradu priskrbili epitet *Slavjanske Atene*.

“...u Dubrovnik iza uzetja Carigrada pribjegnūše najznamenitii gārčki znanci, i ostaviše mu gārčke nauke, po kojima narodno pjesništvo, popravljeno po gārčkom ukusu, takvi si hram sagradi, da Dubrovnik pravo bi nazvan *Slavjanska Atena*; i pjesništvo ne osta već kako izprazna zabava pojedinih osobah...” (POČIĆ (PUCIĆ) 1844: 2). Osvrnuo se sastavljač antologije i na kazališni život ondašnjega Dubrovnika i činjenicu kako su kazališne družine prikazivale tadašnju recentnu europsku dramsku produkciju: “Kazalište na polju ustrojeno razveselivaše svate na ženitbam, a družine najplemenitie mladosti pred sakupljenim pukom prikazivahu najstarie od novoeuropskieh dramah.” Pohvalio je i vlastelu koja uz vladanje nije zanemarila umjetnost i književnost dajući im primjeren značaj i sudjelujući aktivno u književnom i umjetničkom životu tadašnjeg Dubrovnika: ”Naša vlastela, koja se s naj-

⁴ Pucić negdje prije travnja 1849. (od tada više nema ni njegovih priloga u „Danici“) razočaran zbog neuspjeha narodnog preporoda („narodnog pokreta hrvatskog“) napušta Zagreb i ojađen odlazi u svoj rodni Dubrovnik. Iste godine sudjeluje, uz Matiju Bana u pokretanju almanaha *Dubrovnik cviet narodnog književstva/knjištva*, prvog književnog časopisa koji je u Dubrovniku počeo izlaziti na hrvatskom jeziku, a izašla su svega tri sveska, dva u Dubrovniku i treći u Zagrebu.

plemenitiom aristokraciom usporediti moraju, na mesto lénosti i izpraznosti knjižestvo i rodoljublje odabraše, a vas njihov život bi tako izmedju vladarstva i knjižestva razdéljen, da kako svojemu gradu do poslednieh dogodjajah slobodu sačuvahu, tako i veći dio naših pjesnikah iz njihovih skuta ustane.” (POČIĆ (PUCIĆ) 1844: 3).

Pucić je najavio tiskanje svog pjesničkog izbora u desetom broju *Danice horvatske, slavonske i dalmatinske* od 9. ožujka 1844. g. u rubrici *Književni oglasi* gdje piše i o poticajima i razlozima stvaranja antologije.

„Slavna dèla dubrovačkih pèsnikah leže, na veliku škodu narodne književnosti većim dèlom u rukopisu oli u starih knjigah zabačena i nepoznata. Nu i takvih sbirkah svaki dan biva manje, i zato mislim, da će bit drago čelomu slavjanskomu obćinstvu, saznati, da će se početi izdavati u Beču i to već dojdüćega mèseca *Slavljanska antologija iz rukopisa dubrovačkih pjesnikah s pristavkom narodnih popèvkah*. U ovom izboru bit će kao u vèncu spleteno najmirisnije cvètje dubrovačke bašće, koj si svaki rodoljub lahko će moći pribaviti, i vidivši, kako su naši stari prije četiri sto lètah govorili i pisali, nagledat se njihove krasote i izgleda ove slèdit i pridobit.“ (*Danica horvatska, slavonska i dalmatinska* 10./1844:39). Pucić je istaknuo i kako antologijom želi pokazati vrsnoću i bogatstvo dubrovačkog pjesništva 15. i 16. stoljeća u sadržaju i u formi (ljubavno, moralno, poučno, religiozno pjesništvo, lirski, epski i dramski oblici), napomenuo kako je to prva u nizu od tri knjige te da će njena cijena biti „40 kruna u srebru“ (*Danica horvatska, slavonska i dalmatinska* 10./1844:39).

Antologiju je oduševljeno pozdravio Ivan August Kaznačić u *Zori Dalmatinskoj* 1845. u broju 3 (str. 23) u svom osvrtu objavljenom u rubrici *Knjixevne viesti* :“Evo mi u rukah Antologije Slavjanske!”. U svom tekstu Kaznačić navodi kako Đore Držić kako „vojvoda slavnoga skupa stupa prvi“, a “Red zatvora Dominko Zlatarich.” Zlatarić koji je odgojen u Italiji (u Padovi gdje je zajedno s Pucićem studirao, op, K.B.) “dostojao se je misliti i pisati materinskiem jezikom” pa Kaznačić u svom osvrtu upućuje prijekor svima onima koji iz različitih razloga “sramuju se ili neznaju jezik govoriti, kojem su pèrvi put svoju majku zazvali.” (*Zora Dalmatinska* 3/1845: 23).

U vremenu kad u Beču izlazi *Antologia* Pučić i Kaznačić zastupaju iste stavove, zalažu se za narodni jezik i sveslavensko zajedništvo (njihova neslaganja očitovala su se kasnije, pedesetih godina, nakon sloma preporodnih ideja) te u svom osvrtu Kaznačić ističe slavensku ideju: “Učimo tudje jezike navlaštito u sadašnje vrieme, kad imamo potrebu naučiti štogod od drugieh izobraxcenich narodah, nu nemojmo zaboraviti tko smo. Jeli sramota zvati se sin Slave?” (*Zora Dalmatinska* 3/1845: 23).

Pucićeva *Antologia* potvrdila je, drži Kaznačić, već davno poznatu činjenicu kako je Dubrovnik „*uprav Atena Ilirska*“ pa zaziva „*Daj Boxe da oni*

priašnji duh oxive“.

Pucićev izbor na prvom mjestu pod zajedničkim naslovom *Razlike pjesne* donosi četrnaest ljubavnih pjesama Đore Držića, na drugom mjestu je Mavro Vetranović Čavčić (Mauro Vetrančić Čavčić) koji u pjesmi *Otok svetoga Andrie* opisuje svoj “pustopašni stan” otočić Sveti Andrija na kojem je boravio i u samoći gonio „tugu i nevolju“. Potom slijedi Nikola Demitrić s *Pričicama*, kratkim izrekama o prijateljstvu, pohlepi, putovanju, siromaštvu. Zatim slijede lirski tekstovi Andrie Čubranovića - *Jeđupka, Robinjice, Prelice, Djevojke, Kaludžeri*, a potom izbor iz opusa marina Držića (Maroje Dâržić) - *Pjesan posvećena Svitlomu i vridnomu Vlastelinu Sabu Nikolinovu* u dvostruko rimovanom dvanaestercu te *Razgovor Radata i Stojne iz 2. čina Tirene* te *razgovor Obrata i Pribrata (Prolog drugi Tirene)*. Nakon Držića slijedi Nikola Nalješković s *Prizorom V., VI. i VII. Parve komedie Ljubmir i Radat*, lirskim pjesmama *Molba djevojke ljubavi, Razbludna vila i Pjesan od mašarade*. Pucić je u antologiju uvrstio i Nalješkovićeve *Bogoljubne pjesni* posvećene *Blaženoj Djevici* i pjesmu *Križu*. Dinko Ranjina zastupljen je s izborom od dvadeset četiri izabrane pjesme od njegovih *razlikijeh pjesamah* u ovoj antologiji objavljene pod zajedničkim naslovom *Pjesnim*, a napisane većinom u dvostruko rimovanom dvanaestercu. Pjesma posvećena Gunduliću *Gospodinu Franu Gondola* spjevana je u osmercima, slijede je pjesničke posvete *Gospodinu Vlahu L. Bona, Družini svojoj, U smärt Gospodje Nike, U smärt iste, U svoju nemoć* te pjesma *Nevjerni svit* kojom je zaključen izbor Ranjinog pjesništva. Slijedi Sabo Bobali Mišetić s poslanicom *Gospodinu Maroju Mašibratićute* djelima *Glušilo, Jeka i Bogu Baku*, a potom Miho Bunić Babulinović s dva dijela grčkog prijevoda *Iz Jokaste*, a nakon njega Frano Lukarić Burina *Iz Athamante* grčka tragedija. Pucić je svoj pjesnički vjenac zaokružio izborom šesnaest pjesama Dominka Zlatarića u dvostruko rimovanim dvanaestercima i osmercima.

Među ilircima Stanko Vraz jedini nije bio kako sam piše u pismu Medu Puciću “nerazborito ushićen čitatelj Dubrovčana” iako ih doživljava kao “historični kamen na koji treba da gradimo novo naše književstvo u duhu vremena i naroda u kojem živimo i za kojeg radimo”. Pozdravljajući Pucićevo nakanu da tiska *Antologiu* iznosi svoje kritičke primjedbe. Vrazov stav prema Dubrovčanima i dubrovačkoj kulturnoj baštini afirmativan je, ali ipak ponešto različit od ostalih preporoditelja. Dotičući se *Antologie* Vraz iznosi argumentaciju za uporabu termina “slovinstvo” umjesto “slavjanstvo” jer je potonji prema Vrazu preširok “te se može protegnuti na ostale Slavene.” U svojoj argumentaciji nadalje Vraz se poziva na Gundulića, Đorđića, Kačića, Barakovića koji su koristili u svojim djelima termin “slovinstvo” i tako imenovali jezik kojim su pisali (misli na hrvatski jezik, op, K.B.). Prema Vrazu “ime slovinsko” ima “čvrst dogodovstveni svoj temelj u starim našim knjigama”.

Za termine slavjanstvo i južnoslavjanstvo drži da nemaju budućnosti (“gola je krparija koja neće ustrajati dugo”). Vraz Puciću predlaže i naslov buduće antologije – “Izbor pjesama slovinskih. Knjiga I Pjesme dubrovačke” i bilježi se za deset komada. Dalje u pismu izvješćuje Pucića kako priprema veliki izbor narodnih pjesama svih “južnoslavenskih grana”, nudi mu suradnju u slijedećem (četvrtom) broju *Kola* do koje nije došlo zbog Pucićeve putovanja u Italiju.

Miroslav Krleža je pišući o hrvatskim antologijama primijetio kako Pucićeve antologije nije dostojno vrednovana i kako je Pucić često bio prešućivan: „Medo Pucić, zapanjen omladinskom fantazijom kolarovsko-sve-slavenskog romantizma četrdesetih godina prošlog stoljeća, debitira svojom poemom na Danteovu grobu, i dok ta Pucićeve pjesma ostaje nezapažena i neocijenjena kao i njegova antologija dubrovačkih rukopisa, četrdeset godina poslije nje dolazi Šenoa koji Pucića uopće i ne spominje.“ (KRLEŽA 1963: 348). Ipak Šenoa je u tekstu posvećenom Medu Puciću u *Viencu* 1875. istaknuo kako je i u vremenu u kojem je potamnila pjesnička slava Dubrovnika u tom gradu djelovalo „lijepo kolo vrljih Dubrovčana, da zajedno s prekovelebitskom braćom rade o domaćoj prosvjeti i knjizi“ (ŠENOVA 1875: 358), a na „dično mjesto u tom kolu i u našoj novijoj pjesničkoj literaturi“ (ŠENOVA 1875: 358), stavio je upravo Orsata Meda Pucića.

Medo Pucić bio je jedan od najaktivnijih i najistaknutijih protagonista hrvatskog narodnog preporoda u Dubrovniku i Dalmaciji što svjedoči, uz sve njegove aktivnosti, i predan rad na starim dubrovačkim rukopisima i prva tiskana antologija dubrovačkog pjesništva 15. i 16. stoljeća objavljena u Beču 1844. godine.

Citirana literatura

- ARSIĆ 2009: Arsić, Irena. *Dubrovačke teme XIX veka*. Beograd: ARS Libri
- BAKIJA 2002: Bakija, Katja. »Časopis *Dubrovnik. Cviet narodnog književstva*.« *Kolo: časopis Matice hrvatske* 4 (utemeljen 1842.): 23-79.
- BAKIJA 2002: Bakija, Katja. »Almanah *Dubrovnik cviet narodog književstva (kjižtva)*- prvi književni časopis na hrvatskom jeziku u Dubrovniku.« *Zbornik radova Riječki filološki dani* 4 (Međunarodni znanstveni skup održan u Rijeci od 9. do 11. studenog 2000.) : 29-37.
- BAKIJA 2005: Bakija, Katja. *Knjiga o „Dubrovniku“ (1849.-1852.)*. Zagreb: Erasmus Naklada d.o.o.
- BAKIJA 2013: Bakija, Katja. »Pucićeve pjesničke nastojanja (pjesme posvećene Kollaru, Mickiewiczu, Danteu i banu Jelačiću).« *Kroatologija, časopis za hrvatsku kulturu* 4, 1-2, Sveučilište u Zagrebu – Hrvatski studiji, Zagreb, 114 – 131.
- BANAC 1992: Banac, Ivo. *Dubrovački eseji*. Dubrovnik: Matica hrvatska, ogra-

- nak Dubrovnik
- BERSA 1941: Bersa, Josip. *Dubrovačke slike i prilike* (1800.-1880.). Zagreb: Matica hrvatska
- BERSA 2002: Bersa, Josip. *Dubrovačke slike i prilike* (1800.-1880.) drugo izdanje. Dubrovnik: Matica hrvatska
- BUKOVAC 1992: Bukovac, Vlaho. *Moj život*. Zagreb: Matica hrvatska
- CAR 1904: Car, Marko. *Moje simpatije III*. Dubrovnik: Srpska dubrovačka štamparija Pasarić
- ĆOSIĆ 1999: Ćosić, Stjepan. *Dubrovnik nakon pada Republike (1808-1848)*. Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku
- Danica horvatska, slavonska i dalmatinska* 10,/1844:39.
- FABRIS 1896: Fabris, Antun. »Medo Pucić (1821-1882)« *Kalendar „Dubrovnik“ za godinu 1897*, Dubrovnik: 48-74.
- FORETIĆ 1980: Foretć, Vinko. *Povijest Dubrovnika do 1808. II*. Zagreb: NZMH
- GRČEVIĆ 2013: Grčević, Mario. »Lingua serviana i Dubrovnik (Lingua serviana and Dubrovnik)« *Vienac: novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost* 8-9: 516-517.
- HALER 1944: Haler, Albert. *Novija dubrovačka književnost*. Zagreb: Matica hrvatska
- IVANIŠIN 1966: Ivanišin, Nikola. *Dubrovačke književne studije*. Dubrovnik: Matica hrvatska
- JELČIĆ 1997: Jelčić, Dubravko. *Povijest hrvatske književnosti*. Zagreb: Naklada P.I.P. Pavičić
- KRLEŽA 1963: Krleža, Miroslav. »Paradoksi oko antologija.« u *Eseji, knjiga III*, Zagreb: Izdavačko poduzeće Zora
- KULIŠIĆ 1912: Kulišić, Frano. *O Medu Puciću. U spomen tridesete obljetnice smrti (1882-1912)*. Dubrovnik: Srpska dubrovačka štamparija
- LUČIĆ 1991: Lučić, Josip. *Dubrovačke teme*. Dubrovnik: Matica hrvatska
- MARKOVIĆ 1883: Marković, Franjo. »Knez Medo Pucić.« *Rad JAZU* 67 : 125-206.
- MILUTINOVIĆ 1962: Milutinović, Kosta. »Medo Pucić i narodni preporod u Dubrovniku.« *Dubrovnik* 3/4 : 13-27.
- NOVAK 2003: Novak, Slobodan Prosperov. *Povijest hrvatske književnosti*. Zagreb: Golden marketing
- PERIĆ 1997: Perić, Ivo. *Dubrovačke teme XIX. stoljeća*. Zagreb: Matica hrvatska
- PROHASKA 1916: Prohaska, Dragutin. »Adam Mikiewicz i Medo Pucić.« *Nastavni vijesnik* XXIV : 340-353.
- Pěsme, pabirci, proza i pisma Stanka Vraza / [predgovor] Franjo Petračić. 1877. Zagreb : izd. Matica hrvatska
- RAVLIĆ 1965: Ravlić, Jakša. *Hrvatski narodni preporod I. Pet stoljeća hrvatske književnosti*. Zagreb: Matica hrvatska/Zora
- STOJAN 1998: Stojan, Slavica. »Preporoditeljska pregnuća Orsata (Meda) Pucića.« Split: „Dani hvarskog kazališta.“ XXIV : 373-378.

- STOJAN2005: Stojan, Slavica. »Orsat Medo Pucić.« u *Izabrana djela* (295 -361) . Zagreb: Matica hrvatska
- STOJANOVIĆ 1900: Stojanović, Ivan. *Dubrovačka književnost*. Dubrovnik: Srpska dubrovačka akademska omladina
- ŠENOVA 1875: Šenoa, August. »Medo Pucić. « *Vienac* 22:358-359.
- ŠICEL 1971: Šicel, Miroslav. *Stvaraoci i razdoblja u novijoj hrvatskoj književnosti*. Zagreb, Matica hrvatska
- VOJNOVIĆ 1908: Vojnović, Lujo. *Pad Dubrovnika I i II*. Zagreb: Auktorova naklada
- VRAZ 1934: Vraz, Stanko. »O Dubrovčanima.« *Ilirska antologija* (urednik Slavko Ježić). Zagreb: Minerva
- Zora Dalmatinska* 3/1845
- ZORE 1902: Zore, Luko. »Paljetkovanje o Medu Puciću.« Dubrovnik: *Srđ* : 520-529.

Izvori

- POCIĆ 1844: Pocić, Orsat (Medo Pucić). *Slavjanska antologija iz rukopisa dubrovačkih pjesnikah*. Beč

Katja S. Bakija

POCIĆ'S SLAVJANSKA ANTOLOGIA IZ RUKOPISAH DUBROVAČKIH PJESNIKAH (SLAVIC ANTHOLOGY FROM THE MANUSCRIPTS OF THE DUBROVNIK POETS) – FIRST PRINTED COLLECTION OF THE OLDER DUBROVNIK POETRY

In 1844, Count Medo Pucić published his *Slavic Anthology from the Manuscripts of the Dubrovnik Poets* (*Slavjanska antologia iz rukopisah dubrovačkih pjesnikah*) in Vienna, dedicated to Karl Ludwig of Bourbon (Pucić was Karl Ludwig's chamberlain at his court from 1846 to 1848). In preparing *Slavic Anthology*, with which he was accepted into the circle of Gaj's Illyrians, Pucić used his own rich collection of manuscripts and compiled a selection of eleven, in his opinion, best Dubrovnik poets of the "golden age" (15th and 16th century).

The Anthology, first ever printed and a second collection of older Dubrovnik poetry after *Nikša Ranjina's Miscellany*, included the poems of Džore Držić, Mavro Vetranović, Nikola Dimitrović, Andrija Čubranović, Marin Držić, Nikola Nalješković, Dinko Ranjina, Sabo Bobaljević Mišetić, Miho Bunić Babulinović, Frano Lukarević Burin and Dominko Zlatarić.

Having chosen these poets, Pucić wanted to testify to the former glory of Dubrovnik and to warn of grim reality, as well as of an inadequate care for the national art and valuable manuscripts of the old Dubrovnik literature. At the same time, he wanted to demonstrate the excellence and the richness of the selected poetry, both in form and in content.

Key words: Slavjanska antologija, Nikša Ranjina's Miscellany, older Dubrovnik poetry, Medo Pucić, Dubrovnik's 19th century, manuscript collection, Džore Držić